

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 427. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm23079.pdf (tilgået 17. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Vi see nemlig strax paa *Herodot*, at han og de *Asiatiske Græker* har betragtet *Italien*, omtrent, som vi betragte *Amerika*, saa *Rom* kan i hans Tid vel ikke have gjort synderlig Opsigt, siden han ikke nævner den, men han kan derfor godt have kiendt ligesaa meget til den, som vi kiende til Doctor *Francias* Stat i *Paraguay*, der om to Aarhundreder meget muelig kan være den Mægtigste i hele Syd-Amerika, skiøndt den endnu kun ved et sært Tilfælde eller 428 ved en reen Feiltagelse kan nævnes i Verdens-Historien. *Tyrhenerne* eller (som han kalder dem) *Tyrsinerne* var det berømte Handels-Folk paa *Vest-Kysten*, og fra *Kampanien*, sønderom, var *Italien* ombæltet med Græske Anlæg, men hvilke *Barbarer* der boede inde ved *Po* og *Tiber*, spurgde neppe en *Europæisk* end sige en *Asiatisk* Græker om**Herod. I. 94. 166-67. III. 136.* Derimod maae vi finde det meget rimeligt, hvad *Polyb* beretter, at *Karthaginsere*, som plyndrede paa alle Kyster i Vesten, hvor de ikke handlede, havde allerede, *syv Olympiader før Kserxes* rykkede mod Græken land, truffet en skriftlig Overenskomst med *Roms første Borge-Mestere* **Polyb III. 22.*, og i dette Brevskab see vi Tyrannen "da han var meget lille" og raadte kun for en Strimmel af Kirke-Staten: fra *Tiberen* ned over de *Pontinske Moser* til *Monte Circello*. *Hvordan* han nu i de følgende to Aarhundreder var voxet baade *Tyrhener*, *Græker* og *Samniter* over Hovedet, det har Man hidtil i hele den *Latinske Christenhed*, og fremfor Alt i det fri *England*, med Riset haandgribelig viist den studerende Ungdom, og trøstet dem med Haabet om at blive "Verdens Lys" naar de ret satte dem ind i hans Tanke-Gang; men i Verdens-Historien har vi Ærgrelse nok af Tyrannerne, naar de blive store, saa vi fristes hverken til at gribe efter dem, saasart de komme ud af Ægget, eller til at opklække dem Beundrere. Desuden, saa om *Tyrannen* ogsaa i sin Ungdom havde været endnu en ædlere Helt end *Theseus* og *Herakles*, kunde vi dog her ei indlade os paa hans Bedrifter, deels fordi de er *usikre* og deels fordi de i alt Fald kun øvedes i en snever Kreds, *udenfor* den store Skue-Plads. Det Sidste er af sig selv indlysende og Grund Nok til at springe baade over de *syv Konger* og mangfoldige *429 Borge-Mestere*, men det bør dog ogsaa vides, at *Romerne* fik deres første Historie-Skrivere: *Fabius Maler* (Pictor) og *Cato Politi-Mester* (Censor) efter den første *Puniske Krig*, og at skiøndt allerede *Romerne* selv brugde *Æneiden* ligesom *Grækerne Iliaden*, til Hjemmel i Old-Sagerne, saa er dog *Æneiden* ingenlunde et Folke-Digt fra *Roms* Old-Tid, men et Konst-Stykke gjort under *Keiser Augustus*. Til overflødig Undskyldning kan endnu tilføies, at saavel *Malerens* og *Politi-Mesterens* Bøger som den *Rim-Krønike*, *Ennius* skrev i *Catos* Dage, er forgaaede, saa *vore* ældste *Latinske* Kilder er fra hvad Man kalder *Byens syvende Aarhundrede* eller det Næste før Christi Fødsel, og *Grækeren Polyb*, der saaledes er blevet vor *bedste* Hjemmel i *Roms* ældre Historie, begynder med den første *Puniske Krig*, forudsættende bloddem med *Pyrros* og *Gallerne*. Vist nok kan desuagtet den fuldstændige *Romerske* Aar-Bog, der, ved Hjælp af *Dionys* og *Livius*, lader sig sammensætte, være meget lærerig for enkelte Granskere, men det bliver deres Sag, og vi have kun dermed at gjøre, forsaavidt der i Sagnene findes Noget, som særdeles kaster Lys paa *Rom* i det Hele.